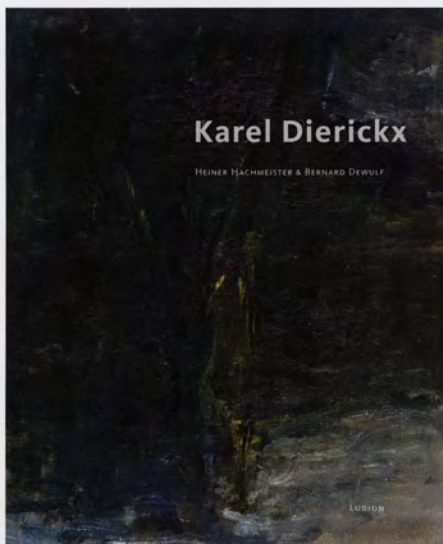

KIJKEN NAAR KAREL DIERCKX

Laat er geen twijfel over bestaan: het boek *Karel Dierickx* van uitgeverij Ludion is een kijkboek, op en top. Het zou echter volledig fout zijn het tekstgedeelte als louter blad-vulling links te laten liggen. Wel integendeel. Tekst en beeld vormen een onlosmakelijk geheel, met één enkel doel voor ogen: het kijken naar het werk van beeldend kunstenaar Karel Dierickx. Hijzelf legt daar nog eens de klemtoon op in een brief die als facsimile gereproduceerd wordt. Daarin stelt hij onomwonden wat de houding van de toeschouwer dient te zijn. Hij krijgt namelijk de kans deelachtig te worden gemaakt van het kunstwerk, maar wel binnen de krijtlijnen die de kunstenaar voor hem uitgetekend heeft. Dàt is de manier waarop naar mijn werk moet gekeken worden; zo en niet anders. Ook binnen het kader van dit boek. Een veeleisend programma, zonder meer. Vraag is wel of de lezer / toeschouwer die rol zal kunnen waar maken.

Het werk van Dierickx blinkt uit door geconcentreerdheid, het geeft zich niet meteen bloot. De ontdekking gebeurt progressief, voor de ene al meer dan voor de andere. Een frontale, zwart-wit benadering zou ontgoochelend zijn, afbreuk doen aan de gelaagdheid van een werk dat ogenschijnlijk nonchalant met de genzen van de figuratie flirt. Niet verwonderlijk dat de twee auteurs, Heinrich Hachmeister en Bernard Dewulf, die gelaagdheid proberen te volgen en haast evenveel aan sfeervorming doen als aan exegese. Hachmeisters techniek – tactiek, zo men wil – gaat hier het verst in. Zijn tekst vertelt heel veel, maar op een enigszins zijdelingse wijze. Je wordt als lezer en aspirant-toeschouwer gedwongen hem te volgen in een reeks subtiele verglijdingen. Volg even mee. De toevalligheid van een bezoek aan het atelier leert ons in welke materiële omstandigheden de kunstenaar werkt en hoe hij tewerk gaat; verglijdt via de eigen ervaring naar de vraag hoe het beste naar het werk gekeken wordt. Hierdoor komt de evolutie van het werk even in beeld, daardoor ook de vraag naar de evolutie van het kijken naar dat werk. Of diezelfde kijk ook voor het beeldhouwwerk geldt, en dat dan verglijdt naar de vraag van de verhouding tussen beeldhouwwerk en schilderij; en leidt als vanzelfsprekend de vraag in naar de eigenheid van het getekende oeuvre. De auteur heeft het heel terecht over de 'visuele zoektocht' van de toeschouwer. En die ervaring slaat dan zowel op het plastisch werk als op het voorliggend boek.

Heiner Hachmeister
en Bernard Dewulf
Karel Dierickx
160 blz., 100 illustraties
Hardcover, 23 x 28 cm
Nederlands / Engels
ISBN 978-90-5544-722-0
39,90 euro
Uitgeverij Ludion

Want nu wordt van de lezer de visuele inspanning verwacht: het kijken naar de werken, soms zelfs via hun details. Het gebruik van het detail is geen evidentie: de aandacht wordt op één bepaald en welomlijnd fragment gefocust; dat is het tegenovergestelde van toeval. Het signaal is dus heel sterk en kan tot foute interpretatie leiden. In dit boek wordt er gelukkig met de grootste omzichtigheid mee omgesprongen. Slechts een viertal keren krijgen wij een detailbeeld van een schilderij te zien en telkens vóór het werk in kwestie, louter en alleen om de aandacht te vestigen op Dierickx' typische penseelvoering en omgang met het materiaal. Geen overdaad in het aantal afbeeldingen die, helemaal in de geest van dit boek, a rato van één per dubbel blad getoond, vertoond worden.

Na het visuele gedeelte verwacht je in dit soort monografieën de obligate biografie, chronologie, lijst van tentoonstellingen, bekroningen, foto's van de kunstenaar aan het werk, in de huiskring, op reis, tijdens recepties, vernissages, koninklijke bezoeken en dies meer. Niets hiervan, wel een tweede kort essay, waardoor het visuele luik in een beschouwend kader lijkt te worden gevat. Auteur Bernard Dewulf wordt de ondankbare taak toebedeeld als een soort hekkensluiter te fungeren maar hij kwijt zich met brio van deze *mission impossible*. Hij wijst nog eens, uitdrukkelijk uitgaand van de visuele waarneming, op de eigenheid van Dierickx' werk, de termen 'ongrijpbaar' en 'fundamentele tweespalt' niet schuwend.

Dit is een uiterst verzorgd boek over een merkwaardig kunstenaar. Het nodigt de lezer uit tot kijken naar het werk van Karel Dierickx, in de hoop dat hij ook werkelijk iets ziet.

Rik Sauwen